USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **W. A. E. A. Z.**, zast. Mgr. Umarem Switatem, advokátem se sídlem Dědinova 19, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2020, č. j. OAM-634/ZA-ZA11-LE26 2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 7. 2021, č. j. 57 Az 5/2021 - 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl jako zjevně nedůvodnou žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji postoupil Krajskému soudu v Praze (dále jen „krajský soud“). Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 29. 7. 2021, č. j. 57 Az 5/2021 – 41 (dále jen „napadený rozsudek“), zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření ke kasační stížnosti a replika

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel namítal, že žalovaný ani krajský soud nezjistili přesný a úplný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tím porušili povinnost dle § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Důkazy, které si žalovaný opatřil, nejsou aktuální, čímž došlo k porušení § 3 správního řádu. Neopatřil si ani relevantní podklady dle § 50 správního řádu, ani výpovědi případných svědků dle § 51 odst. 1 tohoto zákona. Nezabýval se meritem věci. Politická a

humanitární situace v Alžírsku je dlouhodobě napjatá a je obecně známá. Bezpečnostní a policejní aparát není schopný zajistit osobní bezpečnost stěžovatele, který měl v minulosti vážné problémy dané zacházením státu s Kabyly kvůli jejich podpoře hnutí MAK. Alžírsko sice není ve válečném stavu, ale situace v zemi je nestabilní a probíhá zde řada místních ozbrojených konfliktů. Státní orgány nejsou schopny ochránit veškeré obyvatelstvo, které je vystavováno různým bojovým útokům. Obává se též krutého potrestání, nelidského zacházení, mučení a bití. V jeho případě je dán důvod pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

[5] Dále namítal, že zprávy, na které žalovaný a krajský soud poukazují, nejsou aktuální a nepopisují skutečný stav věci. Neopatřili si aktuální zprávy nezávislých mezinárodních organizací o vývoji politické situace v rozhodné době a postojích státní moci k otázkám rasovým, náboženským a k dodržování lidských práv. Stěžovatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedl závažné skutečnosti, které odůvodňují udělení mezinárodní ochrany. Též se asimiloval na území České republiky a zpřetrhal vazby v zemi původu.

[6] Stěžovatel se domnívá, že splňuje přinejmenším podmínky pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Přeje si žít v bezpečí u své rodiny, která žije na území České republiky, kde bude mít možnost svobodně praktikovat své náboženské vyznání. Humanitární situace v Alžírsku vyplývá ze situace politické a ekonomické. Správní orgán však k dlouhodobě nestabilní bezpečnostní ani náboženské situaci v zemi původu nepřihlédl ani nezohlednil důvody, pro které se stěžovatel do země původu nemůže vrátit. Dále zmínil, že jeho psychické potíže související s hrozbou příkoří v případě návratu do země původu nejsou pouze subjektivní. Léčba psychického stavu by byla v zemi původu pro stěžovatele nedostupná.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu, a navrhl odmítnutí, případně zamítnutí kasační stížnosti. Poukázal přitom na skutečnost, že Alžírsko je zařazeno na seznamu bezpečných zemí, přičemž žádný ozbrojený konflikt na jeho území neprobíhá. Stěžovatel přitom ve své žádosti neuvedl žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly přiznání humanitárního azylu. Stěžovatel navíc o azyl požádal účelově z důvodu legalizace pobytu na území České republiky.

[8] Stěžovatel v replice uvedl, že vyjádření žalovaného je tendenční, neboť neakceptuje jeho požadavek, aby si obstaral aktuální zprávy nezávislých mezinárodních organizací o stavu porušování lidských práv v zemi původu. Informace, ze kterých vycházel, nepopisují dostatečně bezpečnostní situaci v zemi. V Alžírsku je běžné násilí páchané na křesťankách či nucená náboženská konverze. V zemi neexistuje právo na důstojné a bezpečné pracovní podmínky a právo na sociální zabezpečení.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil

v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“*. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Stěžovatel pochází z Alžírska, tedy ze země, kterou Česká republika dle § 2 bodu 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. považuje za bezpečnou zemi původu. K institutu zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost NSS konstatoval v usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32, *„pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.“* V řízení se žadatelem z bezpečné země původu, který nedoloží, že v jeho případě tuto zemi nelze za bezpečnou považovat, pak *„podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona.“* Stejný názor vyslovil NSS již v rozsudku ze dne 14. 6. 2006, č. j. 3 Azs 208/2005 - 50, nebo v usnesení ze dne 4. 12. 2020, č. j. 3 Azs 129/2020 - 68. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadateli. Označení Alžírska za bezpečnou zemi původu přeneslo na stranu stěžovatele břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně toho, že Alžírsko za bezpečnou zemi ve vztahu k němu považovat nelze. Rozsah a obsah jím sdělených informací však v daném případě přijetí tohoto závěru neodůvodňovalo. K tvrzení stěžovatele, že byl v roce 2016 a 2017 zbit policií, Nejvyšší správní soud ve shodě s hodnocením krajského soudu uvádí, že pokud by šlo v případě stěžovatele o násilí policistů, které by bylo vyvolané, podporované či vědomě trpěné státní mocí, nebylo by na místě po něm požadovat, aby se domáhal ochrany u tamní moci, jak namítá (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2020, č. j. 4 Azs 277/2018 - 60). Ze zpráv založených ve spise, zejména z informace MZV ze dne 16. 6. 2017, však nevyplývá, že by alžírské státní orgány iniciovaly či podporovaly násilí vůči účastníkům demonstrací organizovaných MAK. Stěžovatel jednak relevantně nezpochybnil závěr žalovaného o nízké intenzitě jemu způsobené újmy, jednak obstojí závěr žalovaného, že se stěžovatel mohl a měl obrátit v zemi původu na tamní orgány za účelem vyšetření tvrzeného násilí ze strany konkrétních policistů.

[12] Na tomto závěru nic nemění ani odkaz stěžovatele na usnesení Evropského parlamentu 2019/2927 (RSP) ze dne 28. 11. 2019. Toto usnesení totiž nepředstavuje řádné hodnocení situace na území Alžírska, nýbrž pouze politické vyjádření Evropského parlamentu. Především však v něm popsané skutečnosti nevypovídají o pronásledování politicky neaktivních obyvatel země. Skutečnosti popsané v usnesení totiž svědčí zejména

o tom, že v zemi delší dobu probíhají pokojné demonstrace vedené zejména opozičním hnutím Hirák, přičemž někteří z demonstrujících jsou v důsledku této své činnosti nespravedlivě stíháni, či dokonce vězněni. Usnesení se rovněž zmiňuje o administrativních překážkách existujících při uplatňování shromažďovacího práva a práva na svobodu náboženského vyznání. Ani z tohoto usnesení však nevyplývá, že by se represe dotýkaly běžných Alžířanů, kteří se neúčastní protivládních demonstrací. I z rozsahu uvedených represí přitom vyplývá, že se týkají pouze desítek představitelů a členů opozičního hnutí, přičemž některé z nich dokonce i alžírské soudy příslušných politicky motivovaných obvinění (např. obvinění z narušení územní celistvosti za mávání berberskou vlajkou na demonstracích) zprostily. Ani skutečnosti uvedené v předmětném usnesení tak nepředstavují natolik závažná zjištění, která by měla správní soud v souladu se zásadou *non-refoulment* vést ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí, přestože k nim došlo až po jeho vydání. Navíc se stěžovatel dotčených demonstrací neúčastnil, neboť se v té době již nacházel v České republice.

[13] Stěžovatel namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu ohledně aktuální situace národnostní menšiny Kabylů. Žalovaný si podle něj též neopatřil aktuální zprávy nezávislých mezinárodních organizací k dodržování lidských práv v Alžírsku. Ve vztahu ke shromážděným podkladům NSS odkazuje na rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS, dle kterého musí být užité podklady 1) relevantní, 2) důvěryhodné a vyvážené, 3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a 4) transparentní a dohledatelné. Zastaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování či vydání takové zprávy uplynul určitý čas (srov. usnesení NSS ze dne 5. 8. 2020, č. j. 5 Azs 369/2019 - 35). Zastaralá je taková zpráva, která *„obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace, jíž zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změní situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden, a pokud je situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let.“* (viz rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 109/2019 - 74). Žalovaný při posuzování situace v Alžírsku vycházel z informace OAMP ze dne 5. 1. 2017 - Vztah Berberů a Arabů na území Alžírska, informace OAMP ze dne 9. 4. 2019 - Hodnocení Alžírska jako bezpečné země původu a z informace MZV ČR ze dne 9. 6. 2017 - Hnutí za autonomii Kabýlie (MAK). Uvedené podklady vycházejí i ze zpráv lidskoprávních organizací *Human Rights Watch* a *Freedom House*, na něž stěžovatel poukazuje v kasační stížnosti. Informace ohledně hodnocení Alžírska jako bezpečné země původu byla pořízena půl roku před vydáním napadeného rozhodnutí. Stěžovatel netvrdil, že by se situace v Alžírsku změnila natolik, že by již nebylo možné použít podklady ohledně hnutí MAK a situace Berberů. Neuvedl též jediné tvrzení, které by závěry z těchto podkladů vyvracelo.

[14] Nejvyšší správní soud tak dospěl ke stejnému závěru jako žalovaný i krajský soud, tedy že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu, a tedy nepovažovat Alžírsko ve vztahu k jeho osobě za bezpečnou zemi původu. Žalovaný i krajský soud se věcně, srozumitelně a přezkoumatelně vypořádali se stěžovatelovými tvrzeními a obstarali dostatek informací za účelem náležitého zjištění skutkového stavu. Označení Alžírska za bezpečnou zemi původu přeneslo na stěžovatele břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně toho, že Alžírsko za bezpečnou zemi ve vztahu k jeho osobě považovat nelze.

Rozsah a obsah stěžovatelem sdělených informací však v daném případě neodůvodňoval přijetí závěru, že pro něho konkrétně Alžírsko bezpečnou zemí původu skutečně není.

[15] Pokud stěžovatel zpochybňuje neudělení humanitárního azylu s odkazem na svoji osobní a rodinnou situaci (tedy na skutečnost, že jeho manželka a syn žijí na území České republiky a on si zde již zvykl a návrat do Alžírska by pro něho byl velmi obtížný), uvádí k tomu Nejvyšší správní soud, že v judikatuře lze v podstatě vysledovat tři základní okruhy situací, kdy by nucené opuštění hostitelské země případně mohlo představovat porušení práva na soukromý či rodinný život natolik zásadní povahy, že by mohlo odůvodňovat udělení humanitárního azylu. Bude tomu tak 1) je-li žadatel o azyl vážně nemocen, přičemž v zemi původu by se mu nedostalo potřebné péče (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 - 89), 2) je-li zásadním způsobem odkázán na péči jiné osoby nebo sám o jinou osobu pečuje, přičemž tato je na jeho péči významně závislá (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 Azs 256/2014 - 27), 3) strávil-li žadatel na území hostitelského státu výraznou část svého dětství a má v něm vybudovány sociální vazby, zatímco v zemi původu nikdy žádné významné vazby neměl (např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 7. 2020 ve věci č. 25402/14, Pormes proti Nizozemsku). Přestože výše uvedený výčet není (a z povahy institutu humanitárního azylu nemůže být) úplný, a již vůbec ne pro správní orgány závazný, umožňuje přinejmenším částečné srovnávání různých situací žadatelů o azyl.

[16] Důvody, o které stěžovatel svůj nárok na humanitární azyl opírá, přitom svojí závažností výše uvedených kritérií rozhodně nedosahují. Jak správně uvedl žalovaný, skutečnost, že stěžovatel má na území České republiky vytvořeny rodinné vazby, a proto chce na jejím území zůstat, není důvodem pro udělení azylu. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94, „*azylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Jak je patrné, zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona, a to bez ohledu na „složitost mechanizmů“, které tento upravuje*.“ Skutečnost, že má stěžovatel nezletilého syna se státní příslušnicí Ukrajiny, které byl udělen trvalý pobyt v České republice, není důvodem pro udělení humanitárního azylu (analogicky rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. září 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 - 55, č. 28/2003 Sb. NSS, či rozsudek a ze dne 5. ledna 2006, č. j. 2 Azs 18/2005 – 35).

[17] I z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývají poměrně přísné podmínky pro nastoupení tzv. extrateritoriálního účinku článku 8 Úmluvy (například rozsudek ze dne 6. února 2001 ve věci *Bensaid proti Spojenému království*, stížnost č. 44599/98). Ustanovení článku 8 Úmluvy „*neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi*“ (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. června 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65). „*Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území ČR.*“ (usnesení

Nejvyššího správního soudu ze dne 8. ledna 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52). V rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71 Nejvyšší správní soud judikoval, že je třeba *„rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)], od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Samotná nutnost vycestovaní cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců. Naproti tomu se správním vyhoštěním je dle § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců spojena vedle povinnosti vycestovat z území ČR vždy také doba, po kterou nelze cizinci vstup na toto území umožnit. [...] Z dikce § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že právě toto ustanovení primárně chrání práva cizince na soukromý a rodinný život vyplývající z čl. 8 Úmluvy, nikoliv ustanovení § 179 odst. 2 písm. d) zákona o pobytu cizinců, které upravuje důvod znemožňující vycestování cizince pro rozpor takového vycestování s mezinárodními závazky ČR, ani jemu svou dikcí odpovídající ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, upravující obdobně formulovaný důvod udělení doplňkové ochrany, neboť je zřejmé, že obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil.“*

[18] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře týkající se mezinárodní ochrany dlouhodobě připomíná, že rodinné poměry žadatele o mezinárodní ochranu mohou být důvodem pro udělení některého z pobytových oprávnění podle zákona o pobytu cizinců, mimo zcela výjimečné případy však nepostačují pro udělení doplňkové ochrany (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. července 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69). Mezinárodní ochrana nemůže sloužit jako náhrada institutů upravených právě v zákoně o pobytu cizinců (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. srpna 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72 či usnesení ze dne 14. září 2016, č. j. 6 Azs 155/2016 - 33) – primárním účelem azylového řízení není legalizace pobytu cizince na území České republiky (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. července 2016, č. j. 2 Azs 83/2016 - 31 či rozsudky ze dne 10. února 2016, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54 a ze dne 19. října 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48). Z rozhodnutí žalovaného je přitom zřejmé, že nezjistil žádné překážky, které by stěžovateli bránily o některé z povolení k pobytu v režimu zákona o pobytu cizinců požádat (strana 6 a 8 rozhodnutí žalovaného; srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. ledna 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28, č. 2836/2013 Sb. NSS, *a contrario*).

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti. S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto nepřistoupil k meritornímu přezkumu kasační stížnosti a podle § 104a odst. 1 s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu jejich náhrada nebyla přiznána.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu